

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir URALOĞLU tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

Köprüler, otoyollar, tüneller ve büyük ulaşım yatırımları elbette Türkiye için gereklidir.

Ancak kamu yatırımlarının yapılması kadar hangi maliyetle yapıldığı, sözleşmelerde hangi garantilerin verildiği ve bu garantilerin vatandaşın cebine ne ölçüde yansıdığı da kamu adına sorgulanmalıdır.

“Yol yaptık, köprü yaptık” demek hesap verme sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

O yolun maliyeti nedir?

Devlet ne kadar garanti vermiştir?

Kaç araç geçmiştir?

Garanti tutmuş mudur?

Tutmadıysa Vatandaşın vergilerinden şirkete ne kadar ödeme yapılmıştır?

Sözleşme neden döviz üzerinden hazırlanmıştır?

Vatandaş geçmediği köprünün parasını ödüyor mudur?

Bunların tamamı Millet adına cevaplandırılması gereken sorulardır.

Yap-İşlet-Devret modelinde risk gerçekten özel sektör tarafından üstleniliyorsa bunun adı yatırım modelidir. Ancak şirketin geliri garanti ediliyor, kur riski kamunun üzerine bırakılıyor ve beklenen trafik oluşmadığında fark Vatandaşın vergilerinden ödeniyorsa ortada sorgulanması gereken ciddi bir kamu maliyesi meselesi vardır.

Vatandaş aynı hizmet için bir taraftan geçiş ücreti, diğer taraftan vergi yoluyla garanti ödemesi yapmak zorunda bırakılmamalıdır.

Kamu-özel iş birliği sözleşmeleri “ticari sır” denilerek Milletin denetiminden kaçırılamaz. Kamu adına imzalanan, kamu bütçesini yükümlülük altına sokan ve bedeli Vatandaşın vergilerinden karşılanan hiçbir sözleşme Milletten gizli olmamalıdır.

Bu bağlamda;

- 1) Türkiye'de Yap-İşlet-Devret modeli kapsamında işletilen toplam otoyol, köprü ve tünel sayısı kaçtır?
- 2) Bu projelerin toplam yatırım maliyeti nedir?
- 3) Projeler bazında sözleşmelerde belirlenen işletme süreleri kaç yıldır?
- 4) Her bir projede işletmecisi şirkete verilen araç geçiş garantisi ne kadardır?
- 5) Garantiler hangi para birimi üzerinden belirlenmiştir?
- 6) Geçiş ücretlerinde kullanılan döviz kuru hangi tarihte ve hangi yöntemle belirlenmektedir?

- 7) 2023, 2024, 2025 ve 2026 yıllarında her bir Yap-İşlet-Devret projesinde gerçekleşen araç geçiş sayısı kaçtır?
- 8) Aynı yıllarda garanti edilen araç geçiş sayısı kaçtır?
- 9) Garanti altında kalan projeler hangileridir?
- 10) Bu projelere yıllar itibarıyla Hazine veya ilgili kamu kurumu tarafından yapılan toplam garanti ödemesi ne kadardır?
- 11) 2026 yılı bütçesinde geçiş garantileri için ayrılan toplam ödenek ne kadardır?
- 12) 2027 yılı için öngörülen garanti yükümlülüğü ne kadardır?
- 13) Sözleşmeler sona erene kadar kamu tarafından yapılması beklenen toplam garanti ödemesine ilişkin projeksiyon bulunmakta mıdır?
- 14) Bulunmakta ise bugünkü fiyatlarla toplam tutar ne kadardır?
- 15) Osmangazi Köprüsü için bugüne kadar işletmeci şirkete yapılan toplam garanti ödemesi ne kadardır?
- 16) 1915 Çanakkale Köprüsü için yapılan toplam garanti ödemesi ne kadardır?
- 17) Yavuz Sultan Selim Köprüsü için yapılan toplam garanti ödemesi ne kadardır?
- 18) Avrasya Tüneli için yapılan toplam garanti ödemesi ne kadardır?
- 19) Yap-İşlet-Devret otoyolları için proje bazında yapılan toplam garanti ödemeleri nelerdir?
- 20) Geçiş garantilerinin döviz üzerinden verilmesinin kamu maliyesine oluşturduğu kur farkı maliyeti bugüne kadar ne kadar olmuştur?
- 21) Sözleşmeler Türk lirası üzerinden düzenlenmiş olsaydı kamu bütçesinin bugüne kadar sağlayacağı tahmini tasarruf ne kadar olurdu?
- 22) Kur riskinin işletmeci şirket yerine kamu tarafından üstlenilmesinin gerekçesi nedir?
- 23) Döviz üzerinden belirlenen garantilerin Türk lirasına dönüştürülmesi amacıyla işletmeci şirketlerle yeniden müzakere yapılmış mıdır?
- 24) Yapılmadıysa gerekçesi nedir?
- 25) Kamu-özel iş birliği sözleşmelerinin tamamının kamuoyuna açıklanması planlanmakta mıdır?
- 26) Sözleşmelerde hangi hükümler "ticari sır" kapsamında değerlendirilmektedir?
- 27) Kamu bütçesine milyarlarca liralık yükümlülük getiren bir sözleşmenin vatandaşlardan gizlenmesini şeffaf devlet anlayışıyla bağdaştırıyor musunuz?
- 28) İşletmeci şirketlerin ortaklık yapıları nelerdir?
- 29) Bu şirketlerin ortaklık yapılarında sözleşme tarihinden sonra meydana gelen değişiklikler Bakanlığınız tarafından takip edilmekte midir?
- 30) Geçiş ücretlerinin belirlenmesinde Vatandaşın gelir seviyesi dikkate alınmakta mıdır?
- 31) Asgari ücretinin veya emeklinin köprü ve otoyol geçiş ücretlerini ödeme gücüne ilişkin Bakanlığınızın çalışması bulunmakta mıdır?
- 32) Yap-İşlet-Devret projelerindeki yüksek geçiş ücretlerinin vatandaşları alternatif devlet yollarına yönelttiği kabul edilmekte midir?
- 33) Alternatif yolların trafik yoğunluğu ve trafik güvenliği üzerindeki etkisi ölçülmekte midir?
- 34) Ücretli otoyolu kullanmamak için ağır vasıtaların şehir veya ilçe merkezlerinden geçtiği güzergâhlar bulunmakta mıdır?
- 35) Bunun yol açtığı trafik, çevre ve güvenlik maliyetleri hesaplanmış mıdır?
- 36) Şehit yakınları ve Gazilere Yap-İşlet-Devret kapsamındaki bütün köprü ve otoyollarda ücretsiz geçiş hakkı verilmesi planlanmakta mıdır?
- 37) Engelli Vatandaşlara indirimli veya ücretsiz geçiş hakkı tanınması gündeminizde midir?
- 38) Sağlık, afet ve acil durum gibi zorunlu seyahatlerde ücret muafiyeti mekanizması oluşturulacak mıdır?
- 39) Yap-İşlet-Devret projelerinin kamu tarafından doğrudan yapılması hâlindeki maliyetleriyle mevcut modeldeki toplam kamu maliyetini karşılaştıran çalışmalarınız var mıdır?
- 40) Varsa hangi projelerde Yap-İşlet-Devret modelinin kamuya daha pahalıya geldiği tespit edilmiştir?
- 41) Garanti ödemesi yapılan projelerde işletmeci şirketlerin toplam kârlarının kamuoyuna açıklanması için çalışma yapılacak mıdır?

- 42) Garanti süresi dolmadan sözleşmelerin kamu lehine yeniden müzakere edilmesi mümkün müdür?
- 43) Mümkünse bugüne kadar kaç sözleşmede yeniden müzakere gerçekleştirilmiştir?
- 44) Kamuya devredilecek projelerin devir tarihlerinin proje bazında açıklanması planlanmakta mıdır?
- 45) İşletme süresi tamamlandığında yolların, köprülerin ve tünellerin hangi teknik durumda teslim edileceğine ilişkin denetim mekanizması nedir?
- 46) Geçiş ücretlerinin Vatandaşın ödeme gücünü aşmaması amacıyla tavan fiyat uygulaması gündeme alınacak mıdır?
- 47) Milletimizin vergileriyle yapılan garanti ödemelerinin proje bazında ve aylık olarak yayımlandığı şeffaf bir internet portalı oluşturulacak mıdır?
- 48) Vatandaşın kullanmadığı bir köprü veya otoyol için vergi yoluyla ödeme yapmak zorunda bırakılmasının sosyal ve mali adalet açısından doğru olduğunu düşünüyor musunuz?
- 49) Bundan sonra yapılacak kamu-özel iş birliği projelerinde döviz bazlı araç, yolcu veya gelir garantisi verilmeyeceğini taahhüt ediyor musunuz?